

NAV - Arbeids- og velferdsetaten - R08-00

Myndighet	NAV – Arbeids- og velferdsetaten
Dato	1997-05-01
Doknr/publisert	R08-00
Sammendrag	Rundskriv til ftrl kap 8: Sykepenger
Sist endret	2021-02-22

Innholdsfortegnelse

NAV - Arbeids- og velferdsetaten - R08-00.....	1
Innholdsfortegnelse	2
I Generelle bestemmelser	4
§ 8-9 Opphold i Norge eller i utlandet.....	4
Forholdet til EØS-avtalen og Nordisk konvensjon:	4
§ 8-9 første ledd – Sykepenger bare under opphold i Norge	4
§ 8-9 andre ledd – Unntak.....	4
§ 8-9 andre ledd bokstav a – Medlemmer etter § 2-5, § 2-6 eller § 2-8.....	4
§ 8-9 andre ledd bokstav b – Første alternativ: Innleggelse i helseinstitusjon i utlandet	5
§ 8-9 andre ledd bokstav b – Andre alternativ: Oppholdet dekkes etter avtale med et annet land om trygd.....	5
Andre unntak fra § 8-9	5
Yrkesskade	5
§ 8-9 tredje ledd – Krav til søknad.....	5
Vilkår om arbeidsuførhet på grunn av sykdom eller skade.....	5
Krav til søknad	5
Vurdering av søknaden.....	6
Sykepenger eller feriepenger?.....	7
Gradert sykmelding	7
Flere arbeidsforhold.....	7
Sykmeldt kun i perioden oppholdet varer	8
Behandlingsreiser	8
1) Godkjente behandlingsreiser.....	8
2) Andre organiserte behandlingsreiser.....	8
3) Behandlingsreiser i privat regi	9
Særlig om sykdom som inntreffer i utlandet	9
Utsendte arbeidstakere:	9
Dokumentasjon på arbeidsuførhet ved sykdom som oppstår utenfor EØS-området:.....	10
Feriereiser:	10
Utenlandsopphold uten godkjent søknad.....	11

Forholdet til § 8-5, sykepenger ved friskmelding til arbeidsformidling..... 11
§ 8-9 fjerde ledd – Arbeid i utlandet..... 11

I Generelle bestemmelser

§ 8-9 Opphold i Norge eller i utlandet

Endret 22.02.2021, se overskriften:
Særlig om sykdom som inntreffer i utlandet

Forholdet til EØS-avtalen og Nordisk konvensjon:

[Endret 5/01, 10/07, 10/13, 9/14]

EØS-avtalen som trådte i kraft 1. januar 1994 inneholder regler om koordinering av trygd. *Hovedforordning på trygdeområdet er forordning (EF) nr. 883/2004 og (EF) nr. 987/2009.* Disse to forordningene inneholder de grunnleggende bestemmelsene om koordineringen av trygdeytelser i EØS og er en del av de reglene som fastlegger rammevilkårene for det felles arbeidsmarkedet. Disse forordningene er på visse områder endret ved ved forordning (EF) nr. 465/2012.

Ved motstrid går forordningens regler foran folketrygdloven. Dette innebærer at NAV i hvert enkelt tilfelle må ta stilling til om saken faller inn under EØS-reglene eller om saken skal avgjøres etter norsk intern rett.

Kommentarene til § 8-9 inneholdt tidligere en oversikt over tilfeller som skal behandles etter EØS-reglene. Denne oversikten er nå lagt inn som et eget vedlegg nr 2 til dette rundskrivet. For korrekt behandling av EØS-tilfellene vises det til EØS-rundskrivet. *For tilfeller som omfattes av den nordiske konvensjonen om trygd vises det til rundskrivet om Nordisk konvensjon hovednummer 41.*

Dersom tilfellet verken omfattes av EØS-avtalen eller Nordisk konvensjon om trygd, skal saken behandles etter reglene i folketrygdloven § 8-9.

§ 8-9 første ledd – Sykepenger bare under opphold i Norge

[Endret 4/99, 5/01]

Hovedregelen om at sykepenger bre ytes til medlemmer som oppholder seg i Norge, gjelder både for medlemmer som blir arbeidsuføre under utenlandsopphold og for medlemmer som er arbeidsuføre når de reiser ut av landet, *dersom de ikke omfattes av EØS-avtalen (se ovenfor).*

Begrunnelsen for bestemmelsen er hovedsakelig at det ikke er mulig å føre den nødvendige kontroll med hensyn til sykdommens karakter, utvikling, varighet og innvirkning på arbeidsevnen, når et medlem oppholder seg i utlandet. *Et utenlandsopphold vil videre kunne være il hinder for oppfølgingen av den sykmeldte med henblikk på å få vedkommende tilbake i arbeid.*

Sykepenger som en arbeidsgiver utbetaler under arbeidstakerens utenlandsopphold i strid med denne paragrafen, kan ikke regnes som avvikling av arbeidsgiverperioden.

Unntak fra hovedregelen må ha hjemmel enten i andre eller tredje ledd. Dersom det ikke er tilstrekkelig sannsynliggjort at vilkårene i unntaksbestemmelsene er oppfylt, skal hovedregelen anvendes.

§ 8-9 andre ledd – Unntak

§ 8-9 andre ledd bokstav a – Medlemmer etter § 2-5, § 2-6 eller § 2-8

Etter denne bestemmelsen ytes det sykepenger til personer som er frivillige medlemmer etter § 2-8. I Ot.prp.nr.29 (1995-19 96) er det presisert at det her er en forutsetning at medlemskapet omfatter sykepenger i den aktuelle situasjonen.

Det vises for øvrig til § 2-5, § 2-6 og § 2-8 med merknader.

§ 8-9 andre ledd bokstav b – Første alternativ: Innleggelse i helseinstitusjon i utlandet

Ingen kommentarer.

§ 8-9 andre ledd bokstav b – Andre alternativ: Oppholdet dekkes etter avtale med et annet land om trygd

[Endret 4/99, 5/01]

Dette alternativet gjelder i de tilfeller hvor vedkommende er innlagt i helseinstitusjon under opphold i utlandet og hvor oppholdet ikke dekkes av Norge men av avtalelandet. *Denne bestemmelsen er i dag mindre aktuell enn tidligere fordi forordningen uansett gir rett til sykepenger ved opphold i andre EØS-land.*

Andre unntak fra § 8-9

Yrkesskade

Ved arbeidsuførhet på grunn av en sykdom eller skade som går inn under kapittel 13 utbetales det sykepenger til personer i utlandet. Vi viser til § 8-55 bokstav e.

§ 8-9 tredje ledd – Krav til søknad

[Endret 4/9, 5/01, 10/07. Omarbeidet i sin helhet 9/14. Endret 5/18, 7/18]

Etter søknad kan et medlem i folketrygden få sykepenger i en begrenset periode under opphold i utlandet. Dette er et unntak fra hovedregelen om at sykepenger kun utbetales til et medlem som oppholder seg i Norge. For at det skal kunne gjøres unntak fra hovedregelen må alle vilkårene i unntakshjemmelen være oppfylt:

- Under utenlandsoppholdet må medlemmet være arbeidsufør i hele perioden det søkes sykepenger for.
- Medlemmet må være arbeidsufør under hele utenlandsoppholdet.
- Medlemmet må sende søknad til NAV.
- Utenlandsoppholdet må ikke:
  - forverre helsetilstanden, eller
  - forlenge arbeidsuførheten, eller
  - hindre NAVs kontroll og oppfølging.
- Sykepenger innvilges kun i en begrenset periode.

Vilkår om arbeidsuførhet på grunn av sykdom eller skade

Under utenlandsoppholdet er det er en forutsetning at medlemmet er arbeidsufør i hele perioden det søkes sykepenger for. Utgangspunktet i § 8-4 første ledd er at sykepenger bare gis til den som er arbeidsufør på grunn av en funksjonsnedsettelse som klart skyldes sykdom eller skade. Hvis det er tvil om vilkåret er oppfylt, har bruker ikke rett til sykepenger etter § 8-9, jf. § 8-4.

Når vilkåret om arbeidsuførhet vurderes, må dette gjøres konkret i forhold til den aktuelle lidelse. Det må vurderes om lidelsen tilsier hel arbeidsuførhet, selv om medlemmet greier å gjennomføre utenlandsreisen g oppholdet. Vi viser i dene sammenheng til § 8-4 med kommentarer.

Krav til søknad

For å få rett til sykepenger under opphold i utlandet etter § 8-9 tredje ledd, må det foreligge en søknad fra den sykmeldte. Søknad skal sendes til NAV kontoret før reisen.

Før den sykmeldte reiser til utlandet skal vedkommende ha avklart med arbeidsgiveren sin at utenlandsoppholdet ikke vil hindre planlagt oppfølging og aktivitet på arbeidsplassen. Videre må han eller hun også avklare med sykmelder at utenlandsoppholdet ikke vil forverre helsetilstanden, forlenge sykefraværperioden og/eller hindre planlagt behandling og oppfølging.

Det skal benyttes eget søknadsskjema som ligger tilgjengelig på NAV sine nettsider. Det er den sykmeldte selv som skal fylle ut søknadsskjemaet. Dette innebærer at det ikke kreves noen attestasjon fra arbeidsgiver eller sykmelder på søknadsskjemaet. I søknadsskjemaets egenerklæringsdel skal medlemmet selv bekrefte at utenlandsoppholdet er avklart med både arbeidsgiver og lege, og at utenlandsoppholdet ikke vil hindre han eller hun å ivareta de pliktene man har når man er sykmeldt. Dette innebærer en ansvarliggjøring av den sykmeldte, og sterkere fokus på medvirkningsplikten.

Den sykmeldte er i tillegg forpliktet til å gi NAV melding hvis han eller hun reiser til utlandet på sykmeldingsblankettens del D.

Vurdering av søknaden

Lovens hovedregel er at medlemmet skal oppholde seg i Norge for å få sykepenger. Ved å velge uttrykket «Etter søknad kan ...» har lovgiver gitt NAV en hjemmel til å foreta en skjønnsmessig vurdering av hvorvidt den sykmeldte skal få sykepenger under opphold i utlandet. En praktisering hvor alle som søker automatisk får unntak for tre uker, vil derfor være i strid med lovgivers intensjoner. På samme måte vil det være i strid med lovgivers intensjoner dersom alle søknader «rutinemessig» avslås. Det understrekes at alle søknader skal behandles individuelt, og at NAV må foreta en konkret vurdering på bakgrunn av alle opplysningene i saken. Det er uten betydning om utenlandsoppholdet var planlagt, eller reisen bestilt, før sykdomstilfellet inntrådte. Dersom det ikke er tilstrekkelig sannsynliggjort at unntaksbestemmelsen kan komme til anvendelse, må man falle tilbake på utgangspunktet som altså er at det ikke ytes sykepenger ved opphold utenfor Norge.

1) Egenerklæring fra den sykmeldte

Den sykmeldte må bekrefte at utenlandsoppholdet ikke vil hindre planlagt oppfølging og aktivitet på arbeidsplassen, og at dette er avklart med arbeidsgiver. Videre må den sykmeldte bekrefte at utenlandsoppholdet ikke vil forverre helsetilstanden, forlenge arbeidsuførheten eller hindre planlagt medisinsk behandling eller oppfølging. Dette må være avklart med sykmelder.

Den sykmeldte bekrefter det ovennevnte ved å krysse av i egenerklæringen i søknadsskjemaet, i Del I og Del II.

NAV skal legge til grunn de opplysningene den sykmeldte har bekreftet i egenerklæringen. Hvis den sykmeldte her ikke har bekreftet at utenlandsoppholdet ikke vil være til hinder for oppfølgingsarbeid i sykefraværperioden skal søknaden avslås.

2) Utenlandsoppholdet skal ikke hindre NAV sin kontroll og oppfølging

NAV skal gjennom hele sykepengeperioden vurdere behovet for medisinske, arbeidsrettede eller andre tiltak med henblikk på at den sykmeldte skal komme tilbake i arbeid så raskt som mulig. Ved vurderingen av om utenlandsoppholdet vil hindre oppfølging av den sykmeldte, bør følgende momenter vektlegges:

- Er aktivitetskravet vurdert?
- Er det planlagt samtaler?
- Er det planlagt dialogmøte 2 eller 3?
- Er det planlagt annen oppfølging?
- Er det planlagt tiltak?

Dersom et utenlandsopphold vil hindre eller forsinke oppfølgingsarbeidet bør søknaden avslås. Dersom det ikke er aktuelt med tiltak eller annen oppfølging i det aktuelle tidsrommet, vil det være vanskelig å begrunne et avslag med hensynet til NAVs kontroll og oppfølging.

3) Sykepenger kun i en begrenset periode

Det er ikke mulig å si noe generelt om for hvor lenge sykepengene under utenlandsopphold kan ytes. Man må her foreta en konkret vurdering, av hvor lang den begrensede perioden skal være, i hver enkelt sak.

Det vil i praksis være lettere å argumentere for utbetaling av sykepengene under et kortere enn under et lengre utenlandsopphold. Reiser av lengre varighet vil lettere kunne komme i konflikt med hensynene til blant annet oppfølging, og det bør derfor stilles strengere krav til sannsynliggjøring av vilkårene i unntaksbestemmelsen desto lengre utenlandsopphold det dreier seg om.

Etablert praksis viser at man har godtatt 4 ukers opphold i utlandet som en «begrenset periode» i lovens forstand. Trygderetten har i kjennelse, med ankenummer TRR-2013-756, blant annet uttalt følgende:

I praksis har man godtatt et opphold på fire uker i utlandet som en «begrenset periode» i henhold til folketryktdloven § 8-9 tredje ledd. Retten viser eksempelvis til Trygderettens kjennelse med ankenummer TRR-2010-2137. I Trygderettens kjennelse med ankenummer TRR-2010-349 ble et utenlandsopphold på fem uker ansett for å falle utenfor begrepet «en begrenset periode».

Trygderettens kjennelse med ankenummer TRR-2010-349:

Da Ap fremmet søknad om sykepengene under opphold i utlandet for en periode på fem uker, hadde hun vært sykemeldt fra sitt arbeid som renholder med diagnosen myalgi. Det forelå opplysninger om at hun hadde hatt gradert sykmelding og var i en tilbakeføringsfase til arbeid. Det framgår at hun hadde hatt et opphold ved Attføringssenteret i Æ som anbefalte at hun skulle tilbakeføres gradvis til sitt arbeid. Fastlege attesterte at arbeidsrelatert aktivitet var mulig i deltidsstilling fra 1. juni 2009, men ikke i tiden 19. juni 2009 til 16. august 2009, i tilknytning til utenlandsoppholdet. I henhold til uttalelse fra lege burde hun ikke være med på hovedrengjøring på skole, men hun var vurdert å kunne prøves ut andre oppgaver. Retten finner i likhet med NAV at et utenlandsopphold i denne fasen måtte sies å hindre NAVs oppfølging og kontroll, jf. folketryktdloven § 8-9 tredje ledd. Videre var det snakk om et utenlandsopphold av lengre varighet enn det som det etter praksis normalt kan gis samtykke til.

Sykepengene eller feriepengene?

Det er ingen ting i veien for at den sykemeldte kan dra på ferie til utlandet. Den sykemeldte kan velge å ta ut lovbestemt ferie i forbindelse med utenlandsoppholdet, og følgelig få utbetalt feriepengene fra arbeidsgiver. I slike tilfeller skal det ikke søkes om å beholde sykepengene. Istedenfor må den sykemeldte oppgi «ferie» på sykmeldingsblanketten del D (kravet). Sykepengene stopper under avvikling av ferie (se § 8-17 2. ledd) og perioden for sykepengene forskyves tilsvarende.

Gradert sykmelding

[Endret 1/21]

Graderte sykepengene kan ikke kombineres med avvikling av lovbestemt ferie *i ett og samme arbeidsforhold*. Dette innebærer at man ikke kan ta ut feriedager for de dagene man skulle arbeidet og få utbetalt sykepengene for de resterende dagene.

At den sykemeldte mottar graderte sykepengene er imidlertid ikke til hinder for at vedkommende kan få sykepengene under opphold i utlandet, dersom han eller hun for eksempel avspasere fleksitid. Er man for eksempel 50 prosent sykemeldt og ønsker å reise til utlandet, kan man avspasere de resterende dagene.

Flere arbeidsforhold

[Tilføyd 1/21]

Hvis en arbeidstaker har flere arbeidsforhold, må hvert arbeidsforhold sees på isolert når vi vurderer retten til sykepengene under lovbestemt ferie. Det betyr at arbeidstakeren har rett til sykepengene i det ene arbeidsforholdet, selv om vedkommende samtidig avvikler ferie i et annet arbeidsforhold. Hvis man har flere arbeidsforhold hos samme arbeidsgiver, kan man ikke få sykepengene og avvikle ferie hos denne samtidig. Se rundskrivet til § 8-17 annet ledd.

Sykmeldt kun i perioden oppholdet varer

Hvis medlemmet blir sykmeldt kun for den perioden reisen varer, vil det ofte kunne være tvilsomt om vilkårene i § 8-4 er oppfylt, selv om det foreligger sykmelding. Hvis det er grunn til å mistenke at medlemmet spekulerer i sykmeldingen skal hovedregelen benyttes, og det skal da ikke gis sykepenger under opphold i utlandet.

Trygderetten har i kjennelse, med ankenummer TRR-2009-1176, blant annet uttalt følgende:

Retten er etter omstendighetene kommet til at det må anses tvilsomt om Ap virkelig var arbeidsufør under oppholdet i (Land 1), selv om det foreligger en legeerklæring som gir uttrykk for dette. Retten ser at Ap har en sykdom som gjør at hun har vansker med å fungere i arbeidslivet, og at dette av og til fører til at hun må sykmeldes. Hun var imidlertid ikke sykmeldt i forkant av utenlandsoppholdet, og sykmeldingen er knyttet til akkurat den perioden oppholdet i (Land 1) varte. Retten til sykepenger under utenlandsopphold må også ses på bakgrunn av hovedregelen i § 8-9 første ledd om at rett til sykepenger bare gis til personer som oppholder seg i Norge.

Retten mener derfor at Ap ikke kan anses som arbeidsufør under oppholdet i (Land 1).

Rikstrygdeverkets kjennelse i ankesak nr. 96/02476:

Den ankende part var sykmeldt for perioden 24. november til 8. desember 1995, og friskmeldt umiddelbart etter hjemkomsten. Diagnose psoriasisartritt. Medlemmet hadde tidligere deltatt på godkjente behandlingsreiser, men hadde ikke fått plass dette året. Rikstrygdeverket fant at det ikke forelå et godkjent behandlingsopplegg. Selv om den ankende part kan ha nytte av en reise til syden er ikke vilkårene for unntak oppfylt i dette tilfellet.

Behandlingsreiser

[Endret 3/20]

I henhold til folketrygdloven § 8-4 tredje ledd bokstav b kan det gis sykepenger under behandling. For å få rett til sykepenger under behandling må legen attestere at det er nødvendig av hensyn til behandlingens virkning at vedkommende ikke arbeider. Se for øvrig kommentarene til denne bestemmelsen.

1) Godkjente behandlingsreiser

Personer som deltar i de godkjente behandlingsreiser til utlandet for pasienter med revmatisme og psoriasis har rett til sykepenger i samme utstrekning som under sykehusopphold i Norge.

2) Andre organiserte behandlingsreiser

Ved behandlingsreiser til utlandet i regi av humanitære eller andre organisasjoner der medlemmet blir sykmeldt med det formål å delta i reisen, bør det følges en streng praksis. Medlemmet er ikke arbeidsufør på grunn av sykdom, men det kan likevel ytes sykepenger dersom behandlingen gjør det nødvendig at medlemmet ikke arbeider, jf. § 8-4 tredje ledd bokstav b.

Det er videre et vilkår at en spesialist i vedkommende disiplin gir en erklæring som underbygger dette og anbefaler reisen fra et medisinsk synspunkt. Det skal imidlertid bemerkes at en anbefaling fra en spesialist ikke alene er tilstrekkelig for å kunne dispensere fra hovedregelen under et utenlandsopphold. Se i denne forbindelse Rikstrygdeverkets kjennelse i ankesak nr. 93/01630. Anken over Rikstrygdeverkets kjennelse ble nektet fremmet i Trygderettens ankeutvalg i kjennelse i ankesak nr. 3840/93 [TRR-1993-3840].

Det bør bare gis sykepenger i utlandet dersom det er overveiende sannsynlig at behandlingsreisen eller oppholdet i utlandet vil

- forebygge en senere innleggelse på sykehus, og/eller
- er nødvendig for at vedkommende bevarer sin arbeidsevne.

Ved vurderingen bør NAV i tillegg støtte seg til tidligere sykehistorie, f.eks. sykehusinnleggelse og sykmeldingsperioder.

3) Behandlingsreiser i privat regi

[Endret 3/20, overskrift tilføyd 3/20]

Dersom medlemmet drar på reise i privat regi kan det uansett ikke gis dispensasjon, selv om medlemmet har opplyst at formålet med reisen er det samme som ved organiserte behandlingsreiser. . *Dette gjelder også der reisen skjer til et EØS-land. I saker der vilkåret om arbeidsuførhet i § 8-4 første ledd likevel er oppfylt, vil det bero på en konkret vurdering, om privat behandling i et EØS-land oppfyller vilkåret i § 8-4 første ledd under hele utenlandsoppholdet.*

Trygderetten har i kjennelse, med ankenummer TRR-2011-615, blant annet uttalt følgende:

«Etter det opplyste var Ap ikke arbeidsufør ved sykemeldingen fra 3. oktober 2008 i forbindelse med reisen til Spania. Rett til sykepenger etter denne bestemmelsen foreligger da ikke.

I henhold til praksis kan det likevel i visse tilfeller ytes sykepenger under opphold i utlandet, selv om vedkommende ikke er arbeidsufør etter lovens § 8-4 første ledd. Dette følger ikke av § 8-9, men av en praksis knyttet til § 8-4 tredje ledd bokstav b), som hjemler at sykepenger kan gis under behandling som gjør det nødvendig at vedkommende ikke arbeider. Unntaket gjelder for visse typer organiserte behandlingsreiser til utlandet.

Ap reiste til Spania for egen regning og uten at det forelå noe organisert behandlingstilbud. I likhet med ankemotparten finner retten at hans tilfelle ikke omfattes av den unntaksadgangen som er etablert gjennom praksis.

Retten har merket seg at det ikke finnes noe tilbud om behandlingsreiser for personer med atopisk eksem mv. Videre finner retten ingen grunn til å trekke i tvil at et opphold i Spania som det Ap har redegjort for, har en gunstig effekt for hans helse og forebygger de økte plagene han erfaringsmessig får om vinteren. Retten finner likevel ikke at det kan gjøres unntak i hans tilfelle fra den klare praksis som foreligger.»

Trygderetten har stadfestet denne praksisen i kjennelsene TRR-2017-600 og TRR-2019-795.

Særlig om sykdom som inntreffer i utlandet

[Endret 2/21]

EØS-avtalen gir rett til sykepenger under sykdom som inntreffer i et EØS-land (se EØS-rundskrivet). Dette innebærer at en person som er medlem i folketrygden og statsborger i et EØS-land, og som *blir syk under opphold i ett av avtalelandene, har rett på sykepenger hvis vilkårene for øvrig er oppfylt. I disse tilfellene vil medlemmet altså ha krav på sykepenger under sykdom som oppstår i utlandet.*

I de tilfeller der sykdom inntreffer under opphold i utlandet utenfor EØS-området, skal det *som en streng hovedregel* ikke gis dispensasjon selv om medlemmet fremlegger sykmelding fra utenlandsk lege og er arbeidsufør ved tilbakekomsten. *Begrunnelsen for dette er i hovedsak vanskelighetene med å føre kontroll med arbeidsuførheten, sykdommens karakter og varighet og konsekvenser for arbeidsevnen.*

I noen tilfeller kan det likevel være grunnlag for at sykepenger kan tilkjennes ved sykdom som oppstår utenfor EØS. Dette vil gjelde utsendte arbeidstakere, men ikke under rene feriereiser.

Utsendte arbeidstakere:

[Tilføyd 2/21]

Etter § 8-9 andre ledd bokstav a kan det ytes sykepenger under opphold i utlandet til en person som er frivillig medlem i folketrygden etter § 2-8. Dette gjelder også ved sykdom som oppstår i land utenfor EØS-området. Trygderetten har vurdert at hensynet til likebehandling tilsier at det samme bør gjelde for utsendte arbeidstakere som er pliktig medlem i folketrygden etter bestemmelsen i folketrygdloven § 2-14 siste ledd siste punktum. I kjennelse med ankenummer 02/05292 [TRR-2002-5292] peker Trygderetten på at de ikke kan se

det rimelige i at utsendte arbeidstakere med kortere forventet opphold enn 12 måneder (som er pliktig medlem i folketrygden) skal ha dårligere tryggedekning enn det loven gir til de som er frivillig medlem i folketrygdloven etter § 2-8, hvor utenlandsoppholdet har en forventet varighet på mer enn 12 måneder.

Dette betyr at også utsendte arbeidstakere som er medlem i folketrygden etter § 2-14 siste ledd siste setning kan ha rett til sykepenger ved sykdom som oppstår i perioder hvor de er i arbeid i utlandet utenfor EØS-området.

Dokumentasjon på arbeidsuførhet ved sykdom som oppstår utenfor EØS-området:

[Tilføyd 2/21]

For at NAV skal vurdere dispensasjon fra kravet om opphold i Norge ved sykdom som oppstår i utlandet utenfor EØS-området, må den sykmeldte selv fremlegge dokumentasjon på arbeidsuførheten for NAV, og eventuelt oversette dokumentasjonen. Dersom det foreligger tvil om at vilkårene i § 8-4 og § 8-7 er oppfylt, skal NAV ikke vurdere å gjøre unntak fra kravet om opphold i Norge. For sykdom som oppstår under opphold innenfor EØS-området, se Hovednummer 45 punkt 8.7.1.

Feriereiser:

[Endret 2/21, overskrift tilføyd]

Ved sykdom som oppstår i utlandet utenfor EØS-området under rene feriereiser, foreligger det en streng praksis for at det ikke gis dispensasjon fra hovedregelen i § 8-9 første ledd. I tillegg til vanskelighetene med å føre kontroll med arbeidsuførheten ved opphold i utlandet utenfor EØS-området, foreligger det ulike krav til å motta sykepenger og sykmeldinger i ulike land. Det vil derfor i mange tilfeller kunne være tvilsomt om folketrygdlovens krav til sykdom, arbeidsuførhet og sykmelding i § 8-4 og § 8-7 er oppfylt ved sykmeldinger/legeerklæringer utskrevet i land utenfor EØS.

Etter praktiseringen av bestemmelsen skal det ikke gis dispensasjon selv om medlemmet fremlegger sykmelding fra utenlandsk lege og er arbeidsufør ved tilbakekomsten fra ferien.

Trygderetten har i kjennelse, med ankenummer 13/00912 [TRR-2013-912], uttalt følgende:

«Ap var på ferie på Filippinene då han vart akutt sjuk. Etter nærare undersøkingar vart det påvist blodpropp i venstre bein, noko som førte til at han vart innlagt på sjukehus. Han vart utskreven frå sjukehuset 29. april 2011, og fekk samtidig forbod mot å fly på grunn av for høge blodverdier. Først etter at blodverdiene igjen vart normale, fekk han løyve til å reisa heim til Noreg den 6. mai 2011. Etter kontakt med fastlege heime vart sjukemelding skrive på grunnlag av dokumentasjonen frå Filippinene, og det vart sett fram søknad om sjukepengar for perioden 8. april til 6. mai 2011.

Spørsmålet i saka er om Ap fyller vilkåra for rett til sjukepengar under utanlandsopphaldet.

Det følgjer av folketrygdlova § 8-9 første ledd at opphald i Noreg er eit vilkår for å ha rett til sjukepengar. Retten legg til grunn at Ap ikkje var i ein situasjon som er omfatta av unntaka i § 8-9 andre ledd bokstav a) eller b). Spørsmålet blir om Ap kjem inn under unntaket i tredje ledd, der ein etter søknad kan få sjukepengar i ein avgrensa periode under opphald i utlandet.

I dei tilfella sjukdom oppstår under utanlandsopphald i eit EØS-land, har ein som følgje av EØS-avtalen rett på sjukepengar. I dei tilfella ein oppheld seg i eit land utanfor EØS-område, bør det derimot ikkje gis dispensasjon. (...)

Ap opphaldt seg derimot på ferie i eit land som ikkje har inngått trygdeavtale med Noreg, slik ankemotparten allereie har peika på. I slike tilfelle er ikkje vilkåra for å få sjukepengar oppfylt, noko som fører til at Ap ikkje har rett til sjukepengar for den aktuelle perioden.

Avgjerda er i samsvar med praksis, og retten viser som eksempel til ankesak med nummer 07/03798. Saka gjaldt eit krav om sjukepengar etter at ei kvinne vart alvorleg sjuk og måtte på sjukehus under eit ferieopphald i Indonesia. Retten kom til at vilkåra for sjukepengar ikkje var oppfylt, då ho opphaldt seg i eit land utanfor EØS-område. Retten viste til ankesak med nummer 04/02606 som eksempel på praksis på område.»

Utenlandsopphold uten godkjent søknad

[Endret 12/14, 4/18]

Den sykmeldte skal i utgangspunktet sende søknad til NAV før utenlandsreisen.

Dersom den sykmeldte har mottatt avslag på søknaden og likevel velger å reise, skal sykepengene stanses.

Dersom den sykmeldte reiser uten å ha sendt søknad til NAV før avreisen, men søker i ettertid, gjelder følgende:

- Søknaden skal vurderes på samme måte som når søknad har kommet på forhånd. Avslag på sykepenger i forbindelse med utenlandsopphold kan med andre ord ikke begrunnes med at søknad ikke er fremmet før reisen.
- NAV kontoret må undersøke om det var planlagt oppfølging eller behandling i det tidsrommet vedkommende oppholdt seg i utlandet. Fremkommer det at det var planlagt oppfølging i det aktuelle tidsrommet har vedkommende ikke kunnet overholde medvirkningsplikten, og sykepengene skal stanses med hjemmel i § 8-8.
- Dersom det ikke skulle foregått noen form for oppfølging i perioden er det ikke brudd på medvirkningsplikten, og sykepengene vil ikke kunne stanses med hjemmel i § 8-8.
- Det må undersøkes om det kan være brudd på øvrige vilkår i § 8-9, for eksempel om den sykmeldte har oppholdt seg i utlandet i for lang tid, om utenlandsoppholdet forverrer helsetilstanden og/eller forlenger arbeidsuførheten eller om det er tvil om bruker er arbeidsufør (jf. § 8-4).

Dersom den sykmeldte reiser uten å ha sendt søknad til NAV før reisen (men oppgir utenlandsopphold på kravblanketten 1D), og unnlater å sende søknad i ettertid, gjelder følgende:

- Det kan ikke innvilges sykepenger, jf. § 8-9.

Dersom den sykmeldte reiser til utlandet uten å ha rett til sykepenger, eller velger å oppholde seg i utlandet utover det tidsrommet som det er gitt dispensasjon for og fremdeles er syk ved hjemkomsten, må retten til sykepenger vurderes på nytt ut fra det tidspunktet vedkommende oppsøkte lege i Norge etter hjemkomsten. Dette anses som et nytt sykmeldingstidspunkt.

Ved opphold i utlandet i inntil 14 dager uten rett til sykepenger anses ikke arbeidsforholdet som avbrutt, jf. § 8-15 andre ledd.

Hvis arbeidsforholdet er opphørt eller anses som avbrutt etter § 8-15 andre ledd må retten til sykepenger vurderes etter § 8-47. Har det gått mer enn en måned siden brukeren sist mottok sykepenger fra NAV må kravet om sykepenger avslås, jf. § 8-47.

For selvstendig næringsdrivende skal ethvert opphold i utlandet uten godkjent søknad vurderes etter § 8-47.

Forholdet til § 8-5, sykepenger ved friskmelding til arbeidsformidling

[Endret 4/18]

Bestemmelsene i § 8-9 inneholder i seg selv ingen unntak for tilfeller der medlemmet mottar sykepenger i forbindelse med friskmelding til arbeidsformidling. Spørsmål om muligheten for å kunne yte sykepenger ved opphold utenfor Norge må derfor vurderes etter de samme retningslinjer som gjelder for alle andre.

Vi minner i denne forbindelse om at det er et vilkår etter § 8-5 at medlemmet har meldt seg som arbeidssøker til NAV. Vilkårene for å kunne anses som reell arbeidssøker vil således kunne være med på å sette ytterligere begrensninger for utenlandsopphold i den aktuelle perioden.

§ 8-9 fjerde ledd – Arbeid i utlandet

[Endret 5/01]

Arbeidsgiveren pålegges etter fjerde ledd en forskutteringsplikt for arbeidstakere som arbeider i utlandet.